

Premošćavanje jaza između učionice i stvarnosti – učenje zasnovano na zadatku/sa temom u fokusu

Vesna Kovačević¹

¹ Fakultet tehničkih nauka u Čačku, Univerzitet u Kragujevcu, Srbija
e-mail vesna.kovacevic@ftn.kg.ac.rs

Rezime: Jedan od glavnih ciljeva učenja stranog jezika je njegova primena i upotreba u stvarnom, svakodnevnom životu. Učenje, u čijoj osnovi je zadatak, je jedan od pristupa predavanja engleskog jezika koji studentima daje priliku da uče radeći, dok nastavnik ima složen zadatak da im pomogne da ovladaju različitim jezičkim i profesionalnim vještinama. Kako studenti imaju priliku da iskuse različite uloge dok ispunjavaju svoj zadatak, mišljenja smo da učenje u čijoj osnovi se nalazi zadatak vezan za stvarni život premošćava jaz između učionice i svakodnevnog života zato što je taj vid učenja autentičan i stvaran kao u realnom životu, tako da se rezultati studentskog rada mogu iskoristiti i primeniti i u budućem stvarnom životu i radu.

Ključne reči: TBL – učenje zasnovano na zadatku; tema u fokusu; jezik struke

„Da bi naučili nešto sa dobrim rezultatom, učenici treba da znaju šta rade. Treba da znaju kako to da urade. Treba da znaju zašto je to važno. Treba da znaju na koji način je to povezano sa onim što su oni – njihovom ulogom...“ Robert Dilts [2]

1. UVOD

Predajem engleski jezik struke već 19 godina na Fakultetu Tehničkih Nauka u Čačku, Srbija. Pitanje koje me je uvek pratilo je kako da pomognem studentima da premoste jaz između učionice i stvarnosti, kako da im pomognem da budu spremni za upotrebu i primenu znanja stranog jezika kao budući menadžeri, inženjeri, nastavnici.

Da bi čovek naučio i stekao različite vještine i znanja treba da zna ko je on sam i kakav je svet oko njega.

2. USPEŠNO UČENJE JE PROCES KOJI SE SASTOJI OD VIŠE NIVOVA

Kao nastavnik, treba da obezbedite da svi nivoi pomažu učenje vaših studenata, i zbog toga potrudite se da obezbedite:

1. SREDINA – Gde? (Kada?)

Da je sredina odgovarajuća i da je vreme za ključne aktivnosti adekvatno odabrano.

Većina od nas živi svoje živote u mnogim različitim sredinama: kod kuće, u učionici ili prostorima za obuke, kancelarijama, gimnastičkim salama, društvenim događajima.

2. PONAŠANJE – Šta?

Da su ponašanje i aktivnosti u učionici relevantni, interesantni i korisni,

U različitim sredinama mi radimo različite stvari.

3. SPOSOBNOST - Kako?

Da učenici razvijaju sposobnosti i veštine i da uče kako da uče.

Kako mi radimo stvari koje obavljamo? Koje veštine imamo koje nam omogućavaju da radimo mnoge i različite stvari u našim životima?

4. VEROVANJE – Zašto?

Da učenici veruju da mogu da nauče i da razviju poverenje.

Zašto mi možemo da radimo sve ono što činimo? Koja verovanja imamo koja nam omogućavaju i pružaju podršku u onome što radimo?

5. IDENTITET – Ko sam ja?

Da učenici doživljavaju sebe kao veoma uspešne učenike i korisnike jezika na nivou identiteta.

Kako ja doživljam sebe? Ko sam ja u suštini, i u korenu mnogih ja ili uloga koje igram u svom životu? Šta je moja suština?

6. DUH – Šta još?

Da učenici imaju osećaj da njihovo učenje ima mnogo šire značenje i smisao.

U čemu je svrha mog života? Šta to znači? Zašto sam ja ovde? Gde idem? Šta zaista želim? [8]

Zadovoljstvo se postiže kada su svi ovi nivoi povezani.

Tako, ako sam ja na mestu koje volim, radim stvari u kojima uživam, koristeći veštine u kojima sam dobar, uz osećanje pozitivnih i motivišućih verovanja, sa jakim osećanjem da je sve to deo onoga što sam ja i da je sve to povezano sa višim ciljem – onda je to divno.

Ja sam skoncentrisan, povezan, fokusiran i zadovoljan.

„Pomozite studentima da budu odgovorni za svoje sopstveno učenje. Uvedite strategiju – učiti kako se uči i samo-procenjivanje u vaše časove. Ohrabrite studente da imaju inicijativu..“ [5]

Nastavnici treba da usmeravaju pažnju studenata i nadaju se da će učiti iz istraživanja i opažanja.

Da bi sve ovo donekle postigla, moj izbor je – UČENJE ZASNOVANO NA ZADATKU.

3. ZAŠTO UČENJE ZASNOVANO NA ZADATKU?

Učenje i predavanje jezika struke zasnovano na zadatku je takav pristup koji daje studentima priliku da uče radeći, a nama da predajemo na jedan angažovan, dinamičan i interaktivan način. [9]

On mi je omogućio da grupe studenata podelim na manje grupe kojima je lakše rukovoditi, a broj časova, koji je nedovoljan, povećam na takav način što se grupe studenata sastaju u biblioteci, učionici sa kompjuterima, gde diskutuju o svom zadatku, ne samo međusobno već i sa predmetnim nastavnicima da bi svoj zadatak ispunili.

Kako studenti preuzimaju različite uloge u toku ovog procesa – nastavnika ima priliku da premosti jaz između učionice i realnosti, zato što je učenje bazirano na zadatku autentično i omogućava studentima dovoljno vremena za veliki broj aktivnosti i otvara prostor da vide koliko su vešti u istraživanju, prikupljanju i predstavljanju podataka do kojih su došli radeći na zadatom projektu (zadatku).

Učenje bazirano na zadatku mi je pomoglo da procenjujem sve četiri jezičke veštine – čitanje, pisanje, govor, slušanje, na jedan nov, realniji i objektivniji način.

Ovaj model učenja je posebno pogodan za kombinovanje profesionalnog znanja sa znanjem stranog jezika. Mala, samo-usmerena grupa studenata je suočena sa zadatkom iz realnog života koji treba da se ispuni u profesionalnom kontekstu. Studenti istražuju mogućnosti; da utvrde šta već znaju a šta treba tek da nauče, i da sami tragaju za znanjem na sistematičan način koristeći savremene tehnologije.

Na krajnjem nivou, oni integrišu svoje ideje i predstavljaju svoja postignuća. Ovaj model učenja kombinuje društveno i individualno učenje, naglašavajući aktivno učešće svakog pojedinog člana grupe – baš kao i u realnom životu. [3]

Iz ovih razloga studentima je potrebno više časova koji su zasnovani na predavanju sadržaja sa temom u fokusu, što su osnovne komponente učenja zasnovanog na zadatku.

Da bi ispunila sve ove zahteve pokušavam da pomognem studentima da uče i van učionice, pokušavam da nadjem i koristim aktivnosti koje uključuju i ostale predmetne nastavnika kao i različite medije što je više moguće. Na ovaj način studenti koriste strani jezik u diskusijama i pripremama materijala sa predmetnim nastavnicima, i naravno kada pretražuju internet, gledaju TV kanale na stranom jeziku tražeći određene vrste informacija. (Sve ove aktivnosti su U i Van učionice.)

TBL je organizovano u vidu niza sastanaka vezanih za realizaciju projekta-zadatka u okviru kojih sledeći koraci treba da se urade:

KORAK 1- Pojašnjavanje zadatka

Grupa dobija zadatak. Nastavnik objašnjava sve ono što studenti ne razumeju. Svaka grupa bira predsedavajućeg sastanka i sekretara da bi se koordinisao rad grupe i vodio zapisnik svakog sastanka. Studenti obavljaju te uloge naizmenično. Na taj način nastavnika je u boljoj poziciji da nadgleda rad grupe i daje smernice ili savete potrebne određenoj grupi.

KORAK 2- Formulisanje pitanja

Nastavnik daje svakoj grupi zadatak da o svom projektu diskutuju detaljnije. Studenti počinju sa “brain storming” sesijom u vezi sa temom, zatim zapisuju svoja pitanja koja se odnose na projekat.

KORAK 3 – Utvrđivanje postojećeg znanja

Svaka grupa treba da vidi koliko svaki pojedinačni član ima znanja u vezi sa pitanjima iz KORAKA 2. Na ovom nivou studentima se dozvoljava upotreba maternjeg jezika da bi iskazali svoje stručno znanje. Kada bi se ovo odvijalo samo na stranom jeziku, neki student koji nemaju dovoljno poznavanje stranog jezika, a poseduju stručno znanje, ne bi učestvovali u diskusiji.

KORAK 4 – Strukturisanje ideja. Utvrđivanje potreba za učenjem

Studenti odlučuju koje ideje treba da grupišu oko pitanja iz KORAKA 2. Studenti, takodje, utvrđuju šta još treba da nauče ili šta zahteva dalje istraživanje.

KORAK 5 – Formulisanje ciljeva učenja

Podelite zadatke izmedju članova grupe. Svaki student dobija zadatak o kome najviše zna. Sekretar zapisuje imena studenata i njihove zadatke.

KORAK 6 – Individualne aktivnosti/istraživanja

Studenti koriste različite izvore za svoja istraživanja. Ovo se može odvijati ili u biblioteci ili preko interneta, udžbenika, beleški sa predavanja iz oblasti struke ili u razgovoru sa predmetnim nastavnicima. Na ovom nivou postoji puno razmene informacija medju studentima i često i sa nastavnicima stručnih predmeta.

KORAK 7 – Diskusija i procena informacija. Presentacija.

Na ovom nivou student mogu da koriste samo strani jezik. Pošto porazgovaraju i izvrše procenu prikupljenih informacija kao i izvršene zadatke od svakog člana grupe, počinju sa pripremom prezentacije. Krajnja faza je održavanje prezentacije, pošto se utvrdi i proceni da su svi zadaci izvršeni . [7]

Kod izbora zadatka treba poštovati sledeće kriterijume:

- Aktivnost je interesantna
- Postoji zadatak
- Zadatak je autentičan
- Postoji element rizika
- Moraju da se poštuju rokovi
- Postoji emocionalna komponenta
- Postoji multimedijски input i output
- Rezultat je sličan životnoj situaciji
- Studenti vežbaju sve 4 jezičke veštine – čitanje, pisanje, govor i slušanje [1]

Pošto predajem na svim smerovima, bilo bi dobro da se predmetni nastavnici uključe u rad, posebno nastavnici psihologije, informatike i ostali nastavnici koji predaju stručne predmete.

4. ULOGE PREDMETNIH NASTAVNIKA

Kao savetnik i tutor, predmetni nastavnik treba da omogući studentima da mogu da kontaktiraju sa njim ili putem email-a, ili za vreme konsultacija, da bi im pomogao da u procesu istraživanja dodju do potrebnih i relevantnih informacija. Uloge predmetnih nastavnika se mogu sumirati na sledeći način: pomoćnik, savetnik, dizajner projekta, onaj koji obezbeđuje literaturu i procenjivač.

Nastavnik stranog jezika i predmetni nastavnik bi trebali zajedno da procenjuju uspešnost izvršenja zadatka; nastavnik stranog jezika da procenjuje lingvistički aspekt pisanog izveštaja i usmene prezentacije, dok predmetni nastavnik treba da proceni stručni sadržaj pisanog izveštaja i usmene prezentacije.

NASTAVNIK STRANOG JEZIKA ima ovde najvažniju ulogu jer treba da sve lepo poveže kroz strani jezik i pomogne studentima da dok daju prezentaciju, zaista daju "poklon" (igra reči na engleskom jeziku), a poklon se bira sa pažnjom i prikladan je za onoga koji ga prima. Nastavnik stranog jezika treba da pruži ogroman jezički input, i što se tiče pisanog i usmenog izražavanja na stranom jeziku. On treba da nauči studente kako da koriste stručnu literaturu na engleskom jeziku, koje fraze da koriste na sastancima, kada pregovaraju i dogovaraju se, koriste internet, i karakteristike jezika koji se koristi na prezentacijama. Nastavnik stranog jezika treba, takodje, da pomogne studentima da ovladaju veštinama pisanja stručnih tekstova – rezimea, apstrakta, prezentacija, vizuelnih pomagala, zapisnika sastanaka, itd.

Kao što se može videti, treba ispuniti mnoge različite zahteve. Očigledno, sve to se ne može uraditi bez timskog rada i nastavnika i studenata, (ne postoji Mr. Know All) što je još jedan dobar primer za život u koji naši studenti sutra stupaju.

Krajnji korak je procena gde bi bilo dobro da svi nastavnici budu prisutni i učestvuju u proceni studentskih radova, kao i da ostali studenti uzmu učešće tako što će davati svoje mišljenje i na taj način stvarati dobru atmosferu, pokušati da budu objektivni, a i da sami uvide svoje jake i slabe strane u poredjenju sa radom ostalih studenata. [10]

5. ZAKLJUČAK

Jedan od glavnih ciljeva nastave stranih jezika je njegova primena i korišćenje u svakodnevnom situacijama (premošćavanje jaza između učionice i realnosti). Učenje koje se bazira na zadatku je jedan od pristupa učenju stranih jezika koje studentima daje priliku da uče dok rade, a nastavnici imaju složeni zadatak da im pomognu da ovladaju raznim i jezičkim i stručnim veštinama da bi bili spremni da ispune zahteve sa kojima će se susresti u realnom životu.

Zato, potrudimo se da nastava bude što realnija, kada god je to moguće, kako bi studenti uvideli da uče ono što će moći i da primene u svojim budućim radnim zadacima.

LITERATURA

- [1] Jones-Macziola, S. & White, G. (1997). *Getting ahead – A communication skills course for Business English*, CUP.

-
- [2] O' Connor, J. & Seymour, J. (1995). *Introducing NLP*, Thorsons.
 - [3] Goodale, M. (1998). *Professional presentations*, CUP.
 - [4] Howe, B. (1993). *VISITRON: the Language of Presentations*, Longman.
 - [5] Owen, N. (1999). *Teaching excellence*, ETP.
 - [6] O'Neill, R. (2000). *Myths*, ETP.
 - [7] Hughes, J. (2000). *Business English talkback – letter myths*, ETP.
 - [8] Powell, M. (2003). *Business english teacher training course materials*.
 - [9] Lesnik, M., Vukadinovic, N., Djuric, M. (2003). *PBL Workshop*, Ljubljana, Slovenia
 - [10] Owen, N. (2004). *More magic of metaphor*, Stories for Leaders, Influencers and Motivators, Crown House Publishing Limited.